

**להכניס את היד אל האש: יש דיונים שאין בהם שני צדדים**

גם מי שחשב שנשברו הכללים במשחק הפוליטי סביב הרפורמה, לא הפנים עד הסוף את מלוא המשמעות של אירוע הסרבנות שכופף את הממשלה • פרשנות

אמנון לורד / 24.5.23

נדמה לי שהכנס שארגן השבוע מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון הוא הפעם הראשונה שבה אחד ממכוני המחקר או הכנסים התקופתיים לענייני ביטחון לאומי מכניס את היד אל האש. הכוונה לערוך דיון על "השימוש בצבא" למאבקים פוליטיים" - זו היתה כותרת הכנס.

[...]

**קובי מיכאל מה-INSS** סידר את הדברים בצורה הכי ברורה אבל גם הכי מזעזעת: היא מלמדת קודם כל על האופורטוניזם של מלומדי המשפט שמתנגדים לרפורמה, שהיו מוכנים לערב את הצבא בהתכתשות פוליטית שאין לה קשר ישיר לפעילות צבאית. אחדים מהם מאשימים את מפלגות הקואליציה שהן לא דוגלות בערכים מערביים, אבל בשום חברה במערב אנשי משפט ופוליטיקאים מהשמאל או מהימין לא מרשים לצבא או לבכירי צבא להתערב ככוח הכרעה בהליך דמוקרטי פוליטי. "רק בטורקיה נקבע שהצבא הוא מגן הדמוקרטיה", ציין קובי מיכאל.

"צריכים צבא חזק, משוכלל, מתקדם, אבל מי לידנו יתקע שצבא כזה לא ישלט בסוף על המדינה? זאת השאלה שמטרידה (את שוחרי הדמוקרטיה) - מי שומר על השומרים", אמר **קובי מיכאל**. יש ויכוחים רבים בין המלומדים שחוקרים את יחסי הצבא עם הציבור האזרחי ויחסי דרג מדיני מול דרג צבאי בעולם הדמוקרטי, "אבל יש בכל זאת שלוש מוסכמות שמקובלות על כולם:

**1.** הכפיפות לדרג המדיני היא אבסולוטית, עד כדי כך שכל פעולה של הצבא היא באחריות של הדרג המדיני. ואם הדרג המדיני לא מעורב, זה משום שהאציל סמכויות לגורמים צבאיים; **2.** הצבא לעולם יהיה שחקן א-פוליטי. הוא לא שותף בשום הליך פוליטי, אחרת כל החוזה החברתי יקרוס. הכוונה לכך שהחברה העניקה לצבא את ההרשאה להחזיק מונופול על השימוש באלימות בחברה; **3.** שהדרג המדיני הוא היחיד אשר מוסמך לקבוע את תכלית הפעלת הצבא.

"לכן כשיש התנהלות שגורמת לצבא להיתפס בעיני הציבור כשחקן פוליטי, ניתצנו את המוסכמה הראשונה. הסמכות והחירות שנטלו להם קצינים בצבא תוך שימוש ביוקרתם והחזקת היד על השיבר - להיות פרשנים של הליך פוליטי במהותו; העובדה שנטלו סמכות להיות פרשנים להליך (קץ הדמוקרטיה, לשיטתם) ויצרו מציאות שנשענת על פרשנותם - היא שפוגעת בחוזה החברתי. הם הביאו לסיכול מימוש הכוונה של הדרג המדיני הנבחר. מה שקרה - שהצבא, בסופו של דבר, הפך לשחקן פוליטי". האזרחים לא יודעים אם הם יכולים לתת אמון בצבא.

...

לכתבה המלאה:

<https://www.israelhayom.co.il/magazine/hashavua/article/14147430>